

Vážení přátelé,

prostřednictvím mailu jsem byl jako bývalý absolvent Vaší školy (1949-53) nepřímo vyzván o příspěvek u příležitosti 140. výročí Střední průmyslové školy strojní a elektrotechnické a Vyšší odborné školy v Liberci.

Protože většina potenciálních čtenářů mě zřejmě nezná a velká část mých vzpomínek a příběhů z VPS strojní je z dávné doby (z 50. let minulého století) musím se pokusit o určitou originalitu vzpomínání na naše tehdejší studium.

Jsem již starý senior a měl bych tedy hodně pamatovat, kdyby mně paměť dobře sloužila. Přesto mám neustálý zájem o techniku, zejména o strojírenství, o technické vzdělávání a technický pokrok. Sám jsem měl možnost být učitelem na různých školách a v různých formách studia.

I vzpomínky kráslí život člověka, když už zestárl a je hezké vzpomínat. Studium na strojárně v Liberci bylo velmi krásné i když náročné. Škola měla dobrou pověst s vysokou náročností na odbornost a píli ve studiu. Údajně u přijímaček nás bylo 240 a bylo přijato 42 studentů do prvního ročníku. Maturovalo nás původních 22 a další 4 byli „příchozí“ z předcházejících ročníků. Průmyslovka byly tehdy velkou a prestižní školou. K podmíněčnému přijetí do vyššího 4letého studia byla nejméně roční odborná praxe a náročná přijímací zkouška. V případě neúspěchu v 1. pololetí 1. ročníku student automaticky přestal být žákem školy. Tehdy byly na škole čtyři obory: strojírenství-konstrakční směr (vyšší 4 leté a nižší 2 leté), 4leté chemie a stavebnictví a nižší studium (2leté) elektrotechniky.

Strojní absolventi školy byli na závodech dobře hodnoceni a zastávali postupně často i velmi odpovědné „posty“. Byli jsme i sami hrdí, že máme Libereckou „strojárnu“. Při tom všem jsme nezapomněli na své výborné kantory na „průmce“ v Liberci. Jak ten život rychle utíká si člověk ani neuvědomuje, že je již téměř na konci jeho délky.

Je však krásné vzpomínat, když je na co. Škoda že vlivem současného společenského vývoje je technika a zejména strojařina pro mladé lidi tak málo přitažlivá i když její produkty sami nejvíce využívají. Nám stačil osobní zájem o techniku, rýsovací prkno, pauzák, rýsovací pero s tuší a „logáro“. Ke kopírování výkresů to byl světlotisk na ozalitový papír. Pertinax, texgumoid a bakelit byly naše plastické hmoty. Po počítači s rýsovacími programy, kopírákách, kalkulačkách, mobilech aj. nebylo vidu ani slechu. Bez zájmu mladých a nadšení pro techniku nemůže být ani společenského pokroku, neboť především strojírenství je a bude i nadále základem téměř veškeré techniky. My jsme se učili ještě o parních strojích, parních lokomotivách, kluzných ložiskách s kroužkovým mazáním, manuální obsluhu strojů aj. Dnes jsou konstrukční programy, 3D tiskárny, nanotechnologie aj. Dříve jsme se učili dobrou funkční a zralou konstrukci strojů a zařízení s dlouhodobou trvanlivostí a jejich optimální a ekonomickou produktivní výrobou. Dnes je třeba rychlou, spolehlivou, často i hodně složitou, ale výkonnou techniku s digitálně programovanými stroji, s robotikou a ekologií. Mladá Boleslav v padesátých letech vyráběla 167 Spartaků denně a v sedmdesátých letech denně přes 400 vozů MB. Dnes 3 automobilky v Česku každá vyrobí přes tisíc vozů denně. A jaká auta!! Slovensko vyrábí v dosavadních automobilkách obdobný počet. Dalo by se z letité praxe ještě hodně o učení a o technice vzpomínat a zvláště na strojařinu, jejichž produkty jsou snad základem výrobků pro většinu oborů. Výtvořiny techniky jsou tedy kromě přírody i podstatnou částí současné civilizace a zasahují téměř do všech oborů lidské činnosti včetně dobrodružství v postupném poznávání přírody. Technika umožňuje i simulaci a sledovanost přírodních a lidskými smysly nepostřehnutelných jevů.

K učení se technice je potřeba nejen zájem, ale i umění technicky myslet a dovedností lidských rukou. To obojí jako jedinému živému tvorovi je člověku dáno, záleží však především na jeho píli a vytrvalosti. Věci rozumět není ještě použitelná znalost, pouhá znalost není ještě použitelná dovednost a dovednost není ještě návyk. Znalosti dovednosti i návyky v učení stoupají k vytčeným cílům parabolicky, avšak zapomínání klesá s časem hyperbolicky, proto je nutné včasné i časté opakování a v technice to platí dvojnásob.

Myslím, že každého člověka potěší, když získá nějakou dobrou informaci, či zprávu nebo

i pozdravy od dávných přátel, spolužáků, prostě jemu milou vzpomínku. Tak mě i potěšila zpráva o naší ALMA MATER z Liberce. Vzpomínky na školu v Liberci jsou snad nejkrásnější na naše mladá léta. Prožívali jsme je při náročném studiu, velice časově zatížení, dnes by se řeklo až při přetíženosti žáků. Kolik jsme toho museli zvládnout. Šest dní škola (i v sobotu), 3x v týdnu odpoledne celkem 42 hodin týdně. Sledovala se docházka do školy i prospěch v jednotlivých předmětech. Rýsovali jsme na pauzák tuší časově i technicky velmi náročné výkresy, počítali ve škole, dělali domácí úkoly z mechaniky a strojů, četli nebo psali i obsahy z děl povinné četby pro češtinu atd. Při tom jsme i sportovali - známý citát třídního „tož to bych skočil i ve fraku!“ Výsledky třídního klání se bodovaly podle finských tabulek. Existovala i třídní kapela s hitem „Nikde nejsou ženy krásnější nežli v Liberci“. Organizovali se tzv. strojařské večery s techn. náměty (“Elektroerozivní obrábění“ aj.). Navštěvovali jsme kina, divadlo, chodili s děvčaty aj. To vše se nezapomíná. Byl to život mládí, krásný, velice tvůrčí i zábavný. Musím připomenout i řadu zemědělských brigád a dokonce pomoc některým závodům při plnění plánu výroby. Absolvovali jsme i řadu odborných exkurzí v závodech po Čechách i na Moravě a školní třídní výlet do Krkonoš. Samozřejmě byly prázdninové odborné praxe v závodech.

Na závěr přeji nejen všem učitelům, ale i studentům Vaší školy hodně úspěchů ve Vaší práci zejména v učení neboť bez trpělivosti a vytrvalosti není žádných dobrých výsledků v činnostech člověka. A proto snad trocha nostalgie nikoho ani v našem věku nezabije.

S pozdravem a přáním „Díky za každé nové hezké ráno a do každého dne vždy s pozitivním myšlením“ se loučí

Doc. Ing. Vladimír Horák CSc.

Absolvent Vyšší průmyslové školy strojní v Liberci z let 1949-53

Hradec Králové v březnu 2016